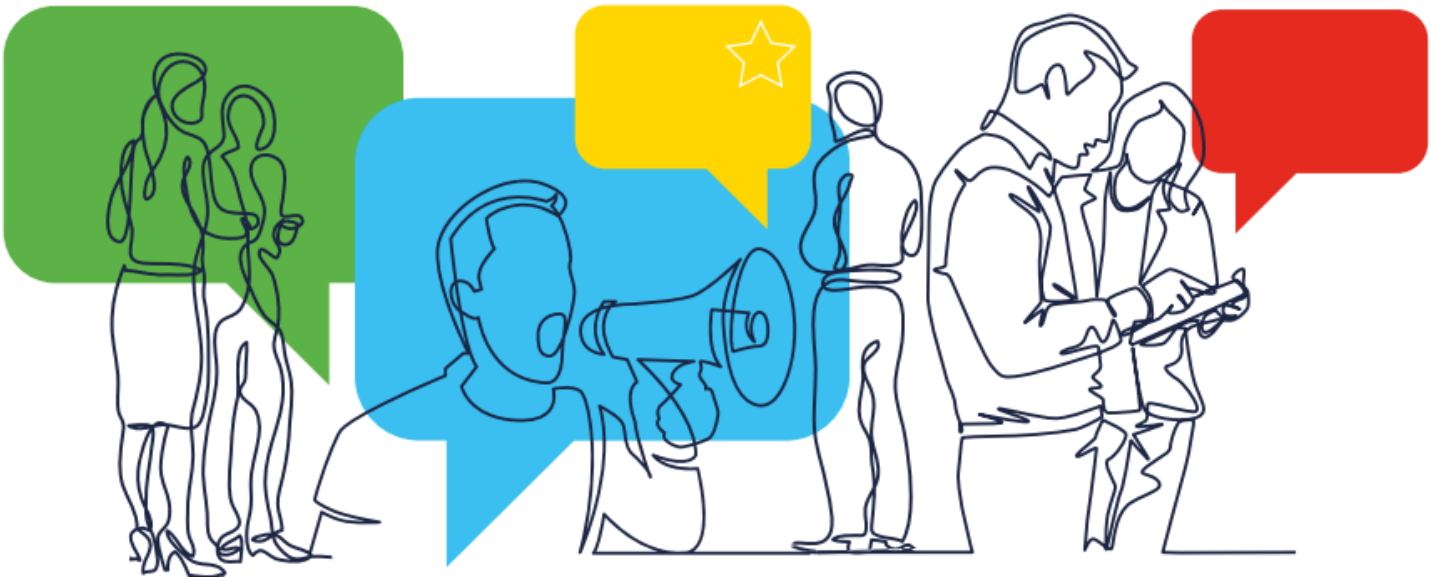
LEARN

FORUM EUROPEJSKIEJ INICJATYWY OBYWATELSKIEJ

Informacje o europejskiej inicjatywie obywatelskiej dla organizacji społeczeń stwa obywatelskiego

LEARN - DISCUSS - CONNECT - SEEK ADVICE

Europejska inicjatywa obywatelska: podstawowe informacje

Od 2012 r. obywatele UE mają wpływ na program działań UE dzięki europejskiej inicjatywie obywatelskiej (EIO). Mogą w ten sposób kształtować nowe przepisy dotyczące ważnych dla nich kwestii wchodzących w zakres kompetencji UE.

Za pomocą europejskiej inicjatywy obywatelskiej grupa 7 obywateli UE z 7 różnych państw UE może zaproponować nowe strategie polityczne. Po zarejestrowaniu inicjatywy inni obywatele UE mogą ją podpisać w internecie (za pośrednictwem specjalnego systemu zbierania deklaracji online) lub na papierze.

Jeżeli organizatorzy inicjatywy zbiorą milion ważnych podpisów obywateli z co najmniej 7 państw UE, Komisja Europejska musi się nią zająć i zdecydować, jakie działania następcze podjąć w związku z taką inicjatywą.

Dlaczego europejska inicjatywa obywatelska jest skutecznym narzędziem do realizacji Twojego celu?

A. Dzięki EIO możesz wpływać na kształtowanie polityki UE

EIO jest demokratycznym instrumentem, za pomocą którego obywatele Unii Europejskiej mogą wprowadzać ważne dla nich kwestie do programu działań UE. Jest to pierwszy tego typu transnarodowy instrument demokracji uczestniczącej i stanowi on ważny pomost między obywatelami a instytucjami UE. **Poprzednie inicjatywy, które zakończyły się sukcesem, zostawiły już ślad w przepisach UE**. Oto przykłady:

- ***Dostęp do wody i kanalizacji jest prawem człowieka! Woda jest dobrem publicznym, nie towarem!***

Inicjatywa ta, która wystartowała w 2012 r., była pierwszą w historii europejską inicjatywą obywatelską, pod którą zebrano ponad milion podpisów i która została formalnie uznana przez Komisję Europejską. Jej celem było sprawienie, aby dostęp do wody pitnej i infrastruktury sanitarnej był zagwarantowany dla wszystkich mieszkańców UE, oraz zapobieżenie liberalizacji usług wodnych. W odpowiedzi na naciski społeczne i polityczną mobilizację wokół tej inicjatywy Komisja uznała potrzebę podjęcia działań.

W rezultacie w 2018 r. zaproponowała przegląd dyrektywy UE w sprawie wody pitnej i położenie silnego nacisku na poprawę jakości i dostępności wody z kranu, zwłaszcza dla grup zmarginalizowanych i szczególnie wrażliwych.

- ***Za kosmetykami bez okrucieństwa wobec zwierząt i Europą bez testów na zwierzętach***

W ramach tej inicjatywy z 2022 r. wezwano do zaostrzenia unijnego zakazu testowania produktów kosmetycznych na zwierzętach. Jej celem było również zreformowanie przepisów dotyczących bezpieczeństwa chemicznego, aby stworzyć bezpieczne i zrównoważone ramy zarządzania chemikaliami, które nie opierają się na badaniach prowadzonych na zwierzętach.

W 2023 r. Komisja Europejska zaproponowała utrzymanie i egzekwowanie zakazu testowania produktów kosmetycznych na zwierzętach, a jednocześnie rozważała zmiany legislacyjne mające na celu sprecyzowanie powiązań między rozporządzeniem dotyczącym produktów kosmetycznych a rozporządzeniem REACH. Ponadto Komisja zapowiedziała opublikowanie do pierwszego kwartału 2026 r. planu działań zmierzających do zastąpienia badań na zwierzętach podczas oceny bezpiecze ństwa chemicznego.

- ***Nie dla obcinania płetw rekinom i handlu nimi***

Pod tą inicjatywą podpisało się 1 119 996 obywateli z 27 państw członkowskich UE, a w jej ramach wezwano Komisję do podjęcia działań w celu położenia kresu handlowi płetwami rekinów w UE, w tym importowi, eksportowi i tranzytowi płetw.

W 2023 r. Komisja Europejska opublikowała odpowiedź, w której zapowiedziała rozpoczęcie w styczniu 2025 r. monitorowania handlu produktami z rekinów przez śledzenie najczęściej sprzedawanych gatunków rekinów. Komisja zobowiązała się, że opracuje bardziej szczegółowe dane dotyczące unijnego importu i eksportu, aby poprawić statystyki dotyczące handlu produktami z rekinów. W zwi

ązku z tym wprowadziła 13 nowych kodów taryfowych odnoszących się do rekinów i ich płetw. Kody te umożliwią monitorowanie najczęściej sprzedawanych gatunków rekinów, w tym żarłacza błę kitnego i rekina ostronosego. Kody zaczęły obowiązywać w styczniu 2025 r. Dodatkowo w ramach analizy szeregu środków z zakresu polityki Komisja przeprowadziła konsultacje publiczne w celu zgromadzenia danych i przeprowadzenia oceny skutków potencjalnego zakazu handlu płetwami odci ętymi od tuszy.

UE zobowiązała się, że w międzyczasie będzie egzekwować obowiązujące przepisy i utrzyma pozycję lidera w globalnych staraniach na rzecz ochrony środowiska. Obejmuje to promowanie przyjmowania międzynarodowych środków ochrony populacji rekinów i zarządzania nią oraz propagowanie ogólnoświatowego zakazu obcinania płetw rekinom.

Tu znajdziesz informacje na temat innych europejskich inicjatyw obywatelskich zakończonych powodzeniem.

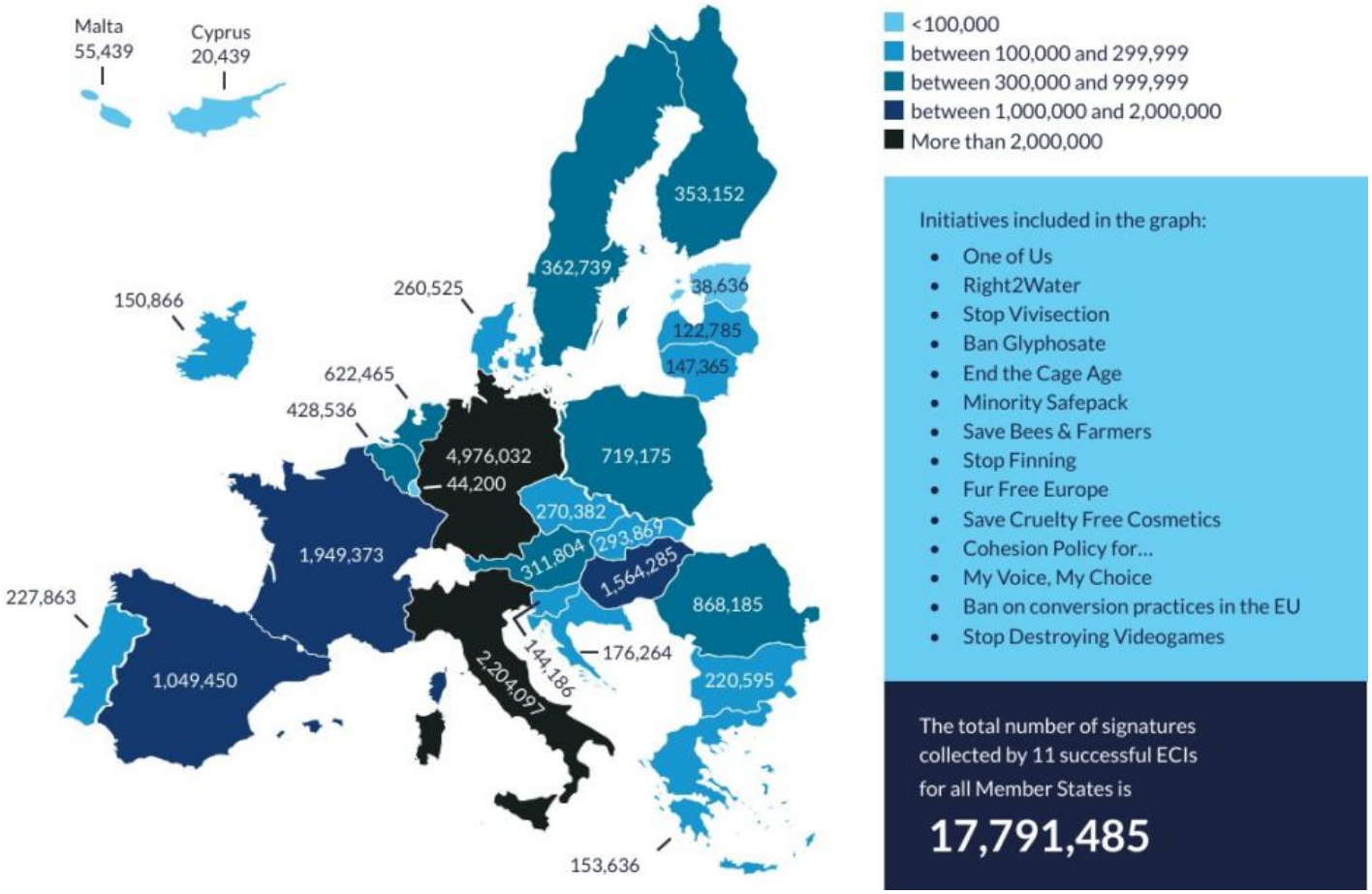
B. EIO pomaga organizatorom zwrócić uwagę Europejczyków na dany temat

Zorganizowanie europejskiej inicjatywy obywatelskiej to coś więcej niż tylko zbieranie podpisów – to sposób na nagłośnienie bliskiego Ci problemu w skali europejskiej. Od momentu zarejestrowania inicjatywy zyskujesz widoczność na poziomie UE i otwierasz drzwi do współpracy z unijnymi instytucjami, mediami, społeczeństwem obywatelskim i szerszą opinią publiczną.

W wyniku prowadzenia kampanii w państwach członkowskich nadajesz ton debacie publicznej i włą czasz swój temat do głównego nurtu dyskusji unijnych. Twoja europejska inicjatywa obywatelska mo że nawet doprowadzić do powstania nowych przepisów, ale już wcześniej zyskujesz przestrzeń do nadawania impetu, mobilizowania zwolenników, tworzenia społeczności wokół tematu inicjatywy i inicjowania rozmów, które wykraczają daleko poza kontekst krajowy.

Udane kampanie, takie jak „*Koniec Epoki Klatkowej*” i „*Zakaz stosowania glifosatu*”, pokazały, w jaki sposób organizatorzy EIO mogą kształtować narracje, wpływać na opinię publiczną i skłaniać instytucje do działania. Dzięki europejskiej inicjatywie obywatelskiej masz szansę nadać swojej sprawie większy rozgłos i zaangażować innych w swoją kampanię.

Niektóre z udanych europejskich inicjatyw obywatelskich i ich powodzenie w państwach członkowskich:

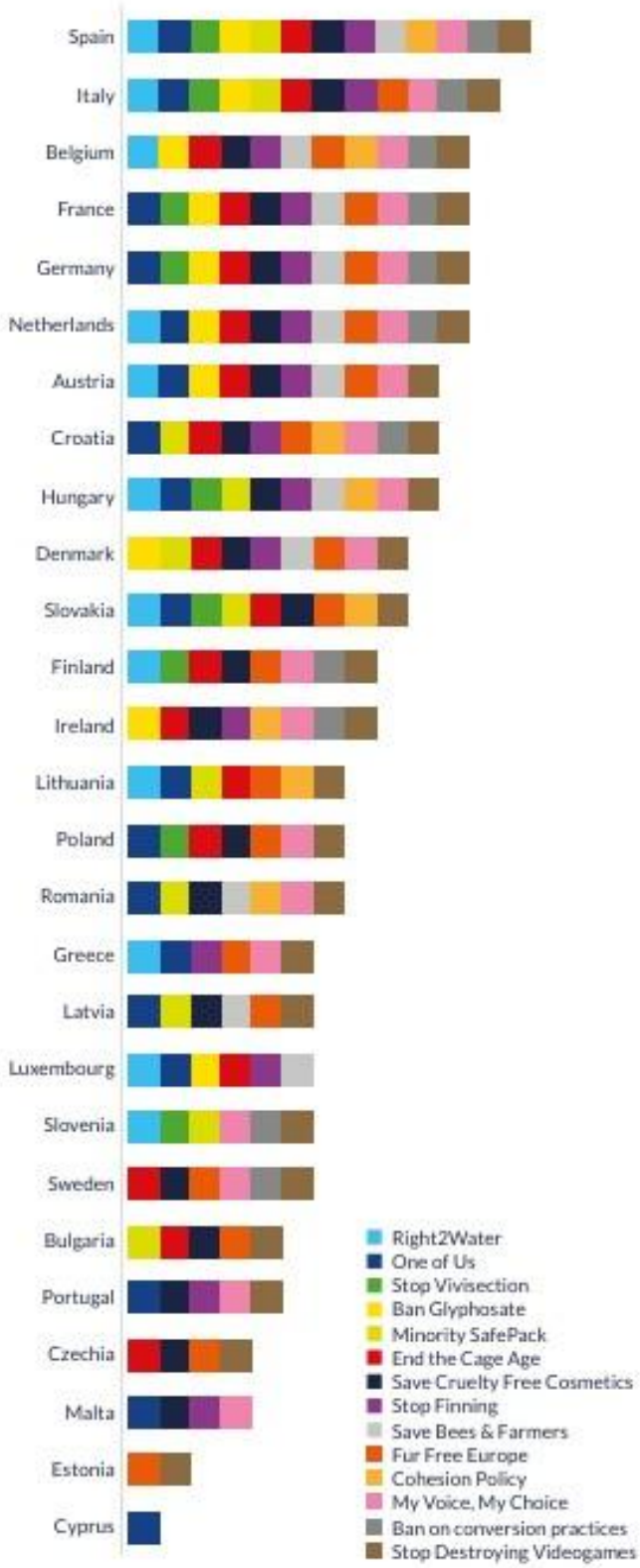

Total signatures from 14 successful ECIs relative to Member State populations (2012 – 2026)

Data source: European Citizens' Initiative website (2026); Eurostat (2025)

Successful ECIs that reached the signature threshold in each Member State (2012-2026)

Data source: European Citizens' Initiative website (2026)

W niektórych państwach członkowskich, takich jak Węgry, Malta i Łotwa, europejskie inicjatywy obywatelskie odnoszą ogromne sukcesy. W Hiszpanii, Niemczech i we Włoszech często osiągano wymagane progi ilości podpisów pod EIO. Europejskie inicjatywy obywatelskie przyczyniły się do rozszerzenia zakresu debaty na temat poruszonych w nich kwestiach.

Jak wystąpić z europejską inicjatywą obywatelską?

Spełnienie warunków

Każdy obywatel UE w wieku uprawniającym do głosowania w wyborach europejskich może wystąpić z europejską inicjatywą obywatelską. Jedyne dwa wymagania to:

- z inicjatywą musi wystąpić 7 obywateli UE mieszkających w 7 różnych krajach UE
- inicjatywa musi dotyczyć kwestii, która mieści się w uprawnieniach Komisji do przedłożenia wniosku ustawodawczego, i nie może stanowić nadużycia ani być sprzeczna z wartościami UE.

EIO można przedłożyć w dowolnym języku urzędowym UE.

Warto pamiętać

W niektórych państwach członkowskich prawo do zainicjowania i podpisania EIO przysługuje obywatelom UE w wieku już 16 lat. Obecnie są to: Belgia, Niemcy, Estonia, Malta, Austria, Finlandia; w Grecji jest to 17. rok życia.

Harmonogram i główne etapy

ETAP 1. Co najmniej 7 obywateli z 7 krajów UE, którzy mają prawo głosować w wyborach europejskich, tworzy grupę organizatorów EIO i określa cele swojej inicjatywy.

ETAP 2. Organizatorzy przedkładają inicjatywę Komisji Europejskiej w celu jej zarejestrowania

Przed rozpoczęciem zbierania podpisów Twoja inicjatywa musi zostać formalnie zarejestrowana przez Komisję Europejską. W tym celu:

- najpierw utwórz konto organizatora, którego będziesz używać do zarządzania swoją inicjatywą oraz do komunikacji z Komisją w trakcie całego procesu EIO
- następnie zgłoś inicjatywę do rejestracji przez przedstawienie krótkiego opisu proponowanego środka w jednym z języków urzędowych UE oraz odpowiednich szczegółowych informacji, takich jak cele inicjatywy, informacje na temat grupy organizatorów, ewentualne otrzymane wsparcie finansowe oraz dokumenty potwierdzające
- aby inicjatywa mogła zostać zarejestrowana, musi spełniać określone kryteria prawne. Na przykład musi mieścić się w zakresie kompetencji Komisji do przedkładania wniosków ustawodawczych, nie może stanowić nadużycia ani być sprzeczna z wartościami UE i musi spełniać wymogi formalne.

Należy pamiętać, że **Komisja Europejska zarejestruje tylko te inicjatywy, które spełniają wymogi prawne**. Komisja oceni Twoje zgłoszenie i zazwyczaj udzieli odpowiedzi w ciągu dwóch miesięcy.

Jeżeli inicjatywa zostanie przyjęta, zostanie opublikowana na oficjalnej stronie internetowej EIO. Od tego momentu organizatorzy mają **sześć miesięcy** na wybranie daty rozpoczęcia zbierania podpisów.

ETAP 3. Zacznij zbierać podpisy.

Po zarejestrowaniu inicjatywy i wybraniu daty rozpoczęcia **organizatorzy mają 12 miesięcy na zebranie co najmniej miliona ważnych podpisów obywateli co najmniej 7 krajów UE**.

Aby móc podpisać europejską inicjatywę obywatelską, trzeba być:

- obywatelem UE, niezależnie od miejsca zamieszkania
- mieć ukończony wiek uprawniający do głosowania w wyborach europejskich, który zazwyczaj wynosi 18 lat, ale w niektórych krajach, takich jak Belgia, Niemcy, Estonia, Malta, Austria i Finlandia podpis można złożyć już od 16. roku życia, a w Grecji od 17. roku życia.

Należy przestrzegać przepisów o ochronie danych i korzystać z urzędowych formularzy do zbierania podpisów.

ETAP 4. Przedłożenie ponad 1 mln zebranych podpisów organom krajowym do weryfikacji. Organizatorzy mają do 3 miesięcy na przedłożenie podpisów właściwym organom w każdym państwie członkowskim.

Następnie organy te mają kolejne 3 miesiące na sprawdzenie, które podpisy są ważne.

ETAP 5. Przedłożenie inicjatywy i poświadczeń otrzymanych od organów krajowych na etapie 4 do weryfikacji przez Komisję Europejską

Organizatorzy mają 3 miesiące na przedłożenie Komisji Europejskiej inicjatywy i poświadczeń. Może na to zrobić za pośrednictwem konta organizatora. Od tego etapu zależy dalszy harmonogram.

ETAP 6. Otrzymanie odpowiedzi

- Komisja Europejska zaprasza organizatorów na spotkanie, na którym mogą oni przedstawić swoją europejską inicjatywę obywatelską.
    - W ciągu 1 miesiąca od złożenia wniosku (etap 5)
- Parlament Europejski zaprasza organizatorów na otwarte posiedzenie, po którym następuje debata plenarna z możliwością przyjęcia rezolucji w sprawie inicjatywy.
    - W ciągu 3 miesięcy od złożenia wniosku (etap 5)
- Komisja Europejska udziela szczegółowej odpowiedzi na przedłożoną inicjatywę, w formie oficjalnego komunikatu. Odpowiedź obejmuje wnioski prawne i polityczne, wszelkie działania, jakie Komisja zamierza podjąć, oraz powody podjęcia lub niepodjęcia działań.
    - W ciągu 6 miesięcy od złożenia wniosku (etap 5) i po otwartym posiedzeniu w Parlamencie Europejskim

Najważniejsze wyzwania: pytania stawiane przez organizatorów

- *Jak znaleźć obywateli z innych krajów, którzy chcieliby zainicjować ze mną europejską inicjatywę obywatelską?*
- *Jak zachęcić obywateli z innych krajów do podpisania mojej europejskiej inicjatywy obywatelskiej?*
- *Jak zorganizować zespół prowadzący kampanię EIO?*
- *Jak sfinansować europejską inicjatywę obywatelską?*
- *Jak zaplanować budżet mojej europejskiej inicjatywy obywatelskiej?*
- *Jakimi kanałami mogę dotrzeć do obywateli?*

Odpowiedzi na te pytania można znaleźć w naszych wytycznych, a więcej informacji na **Forum europejskiej inicjatywy obywatelskiej**.

Jak prowadzić kampanię europejskiej inicjatywy obywatelskiej?

Skuteczne zarządzanie kampanią EIO wymaga przygotowania strategicznego, sprawnej organizacji i elastycznego podejścia komunikacyjnego. Poniżej przedstawiono najważniejsze kroki i najlepsze praktyki, które pomogą organizatorom w całym cyklu kampanii.

1. Zdobądź wsparcie finansowe i przygotuj się z wyprzedzeniem

Pozyskanie funduszy już na początku ma kluczowe znaczenie dla wsparcia pierwszych działań zwią zanych z kampanią, takich jak stworzenie strony internetowej, znalezienie partnerów i opracowanie narzędzi komunikacji. Wczesne wsparcie finansowe zapewnia solidne podstawy przed oficjalnym rozpoczęciem kampanii, dzięki czemu kampania może szybko zyskać rozgłos i utrzymać dynamikę. Aby uzyskać szczegółowe wytyczne dotyczące strategii pozyskiwania funduszy i przejrzystej sprawozdawczości, organizatorzy powinni zapoznać się ze stroną dotyczącą sposobów skutecznego pozyskiwania i zgłaszania wsparcia finansowego.

2. Jasno określ role w zespole prowadzącym kampanię

Dobrze zorganizowany zespół ludzi z jasno przypisanymi rolami to większa skuteczność i rozliczalność. Organizatorzy dotychczasowych kampanii podkreślali, że wyraźne określenie obowiązków w zakresach takich jak komunikacja, kwestie prawne i działania na poziomie krajowym pomaga zapobiegać pokrywaniu się pól działania i nieporozumieniom oraz zapewnia skuteczne zarządzanie każdym aspektem kampanii.

3. **Dostosuj strategie kampanii do lokalnych uwarunkowań**

Kluczowe znaczenie ma dostosowanie przekazów i działań kampanii do otoczenia kulturowego i politycznego każdego z krajów docelowych. Udane kampanie, takie jak *My Voice, My Choice*, pokazały, że zrozumienie lokalnych zwyczajów, kultur i stylów komunikacji znacznie zwiększa zaangażowanie zróżnicowanych grup odbiorców i wiarygodność kampanii.

4. **Wykorzystuj symboliczne daty i wydarzenia**

Powiązanie działań kampanii z powszechnie rozpoznawalnymi symbolicznymi datami może zwiększyć widoczność i zainteresowanie opinii publicznej. Na przykład w ramach inicjatywy *„Za kosmetykami bez okrucieństwa wobec zwierząt”* skutecznie wykorzystano Międzynarodowy Dzień Kota, aby przyciągnąć uwagę mediów i zwiększyć świadomość. W ramach inicjatywy *„Zakaz praktyk konwersyjnych w Unii Europejskiej”* wykorzystano „Pride Week”, aby w ciągu zaledwie kilku dni zebrać 700 tysięcy podpisów, co ilustruje wartość dostrojenia działań kampanii do istotnych momentów kulturowych.

Centrum wsparcia Twojej europejskiej inicjatywy obywatelskiej

Forum EIO to internetowa platforma współpracy dostępna we wszystkich językach urzędowych UE. Jej celem jest udzielanie wskazówek i informacji organizatorom EIO lub osobom zainteresowanym EIO. Platforma oferuje niezbędne wsparcie w zdobywaniu praktycznych informacji i prowadzeniu kampanii. Można tam znaleźć porady prawne oraz dowiedzieć się, jak rozmawiać na tematy związane z europejskimi inicjatywami obywatelskimi.

Platforma jest zarządzana przez European Citizen Action Service (ECAS), organizację non-profit działającą na podstawie umowy z Komisją Europejską.

W sekcji Praktyczne wskazówki znajdziesz cenne zasoby, porady, historie udanych inicjatyw, nagrania webinarów i inne informacje dotyczące EIO.

W sekcji Zapytaj eksperta możesz uzyskać bezpłatne, dostosowane do potrzeb porady na różne tematy, obejmujące kwestie prawne (np. sprawdzanie, czy przedmiot inicjatywy wchodzi w zakres kompetencji prawnych UE), możliwe strategie kampanii, sposoby pozyskiwania funduszy itp.

Organizatorzy mogą również kontaktować się z krajowymi punktami kontaktowymi (w większości krajów należą one do administracji publicznej).

W jaki sposób obywatele mogą wspierać EIO

Wszystkie bieżące inicjatywy można znaleźć i podpisać na stronie internetowej europejskiej inicjatywy obywatelskiej. Aby poprzeć daną inicjatywę, wypełnij deklarację poparcia online lub na papierze.

Tutaj znajdziesz wszystkie najnowsze europejskie inicjatywy obywatelskie, pod którymi można się obecnie podpisywać:

W jaki sposób organizacje społeczeństwa obywatelskiego mogą wspierać EIO

Organizacje mogą wspierać EIO na kilka sposobów, np. przystępując do koalicji organizacji pozarządowych wokół danej inicjatywy lub tworząc taką koalicję. Udział organizacji społeczeństwa obywatelskiego w kampanii skutecznie zwiększa zasięg danej inicjatywy. Można aktywnie zaangażować się w takie działania na rzecz kampanii jak: rzecznictwo, promocja, budowanie społeczności, dzielenie się wiedzą fachową, dzielenie się badaniami, pomoc w gromadzeniu podpisów, wsparcie finansowe lub zapewnianie zasobów ludzkich.

Oto kilka sposobów na zaangażowanie organizacji społeczeństwa obywatelskiego:

1. **Buduj koalicje i dołączaj do koalicji**

Nawiązywanie kontaktów z organizacjami pozarządowymi i potencjalnymi partnerami oraz utrzymywanie silnych relacji z organizacjami popierającymi inicjatywę to podstawowe elementy strategii udanych kampanii EIO. Na przykład organizatorzy inicjatywy *PsychedeliCare* rozpoczęli kampanię od zaangażowania organizacji partnerskich na poziomie krajowym, by zbudować podstawy oparte na społeczności lokalnej. Podobnie w ramach kampanii *My Voice, My Choice* utworzono sieć ponad 250 organizacji wspierających sięgających poza tradycyjny sektor zdrowia reprodukcyjnego i współpracujących z liderami opinii w mediach społecznościowych. Strategia tej inicjatywy polegała na angażowaniu nieoczekiwanych sojuszników, takich jak aktorzy, zespoły muzyczne, a nawet stowarzyszenia wspinaczkowe. To inkluzywne i kreatywne podejście pomogło rozszerzyć zakres wsparcia, dotrzeć do różnych odbiorców oraz znacznie zwiększyć widoczność kampanii i możliwości jej sfinansowania.

2. **Promuj i mobilizuj**

Wykorzystaj sieci kontaktów, wydarzenia i platformy do podnoszenia świadomości, zachęcania do podpisywania inicjatywy oraz angażowania decydentów. Ugruntowana wiarygodność i dostęp do grup docelowych mogą przyspieszyć zbieranie podpisów oraz zwiększyć zaangażowanie społeczne.

3. **Zapewniaj zasoby**

Wsparcie może obejmować środki finansowe, poświęcony czas, udostępnianie miejsc na spotkania lub narzędzia cyfrowe. Wiele kampanii odnosi ogromne korzyści z wkładów rzeczowych, które zmniejszają koszty operacyjne i zwiększają możliwości dotarcia do odbiorców.

4. **Angażuj się w pozyskiwanie funduszy i budowanie partnerstw**

Koalicje i współpraca są ściśle powiązane ze skutecznym pozyskiwaniem funduszy. Pozyskiwanie funduszy to znacznie więcej niż tylko zbieranie darowizn czy zabezpieczanie wsparcia finansowego. Skuteczna osoba zajmująca się pozyskiwaniem funduszy to ktoś kto buduje partnerstwa strategiczne, zwiększa widoczność kampanii i aktywnie przyczynia się do budowania społeczności i zarządzania nią. Aby poszerzyć zakres wsparcia finansowego, warto sięgnąć do wielu źródeł, takich jak unijny rejestr służący przejrzystości, krajowe portale służące przejrzystości lub międzynarodowe bazy danych dotyczących finansowania, które mogą pomóc znaleźć potencjalnych partnerów wśród organizacji pozarządowych, fundacji i sponsorów prywatnych. Współpraca z sektorem publicznym to kolejna cenna opcja, obejmuj

ąca partnerstwa z podmiotami publicznymi, podmiotami finansującymi wcześniej podobne EIO lub wsparcie instytucjonalne za pośrednictwem dotacji UE – takich jak program „Obywatele, równość, prawa i wartości” (CERV). Podmioty prywatne mogą również odgrywać ważną rolę jako sponsorzy. Na przykład w ramach kampanii *„Za kosmetykami bez okrucieństwa wobec zwierząt”* uzyskano wsparcie finansowe od marek takich jak The Body Shop, Dove i Unilever, oraz wykorzystano zarówno widoczność tych marek, jak i wspólne cele w zakresie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw.

Przykładem udanej współpracy jest europejska inicjatywa obywatelska *„Koniec Epoki Klatkowej”*, która została zorganizowana wspólnie przez 170 organizacji społeczeństwa obywatelskiego w całej Europie. Każda z tych organizacji przyczyniła się do sukcesu tej inicjatywy. Oto niektóre z nich:

Twoja organizacja również może wykorzystać EIO, aby zmobilizować innych do poparcia Twojej inicjatywy!

Dodatkowe materiały

- Strona EIO:
  - Jak to działa?
  - Od czego zacząć?
  - Ochrona danych

- Strona internetowa forum EIO:
  - Sekcja Praktyczne wskazówki
    - Jak zbierać podpisy
    - Jak przygotować inicjatywę do rejestracji
    - Jak pozyskiwać partnerów
    - Jak pozyskiwać wsparcie finansowe
    - Jak zorganizować kampanię
  - Sekcja Zapytaj eksperta, w której możesz otrzymać bezpłatne porady prawne i rady dotyczące prowadzenia kampanii

- Kontakty w kraju: krajowe punkty kontaktowe i ambasadorzy europejskiej inicjatywy obywatelskiej

Bądź na bieżąco

- Zamów miesięczny biuletyn (EN+23 języki), aby być na bieżąco z wiadomościami na temat europejskiej inicjatywy obywatelskiej: https://citizens-initiative.europa.eu/newsletter/subscribe
- Dołącz do grupy europejskiej inicjatywy obywatelskiej na Facebooku